

Nieuwsbrief VEAN ERF Updates - Nummer 25, 2017

Nummer 25, 2017

Redactie: mr. F.M.H. Hoens.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2017:2982 24-11-2017

Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2017:2987 24-11-2017

Hof

Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2017:3353 15-11-2017

Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2017:3354 15-11-2017

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2017:10095 14-11-2017

Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2017:3289 08-11-2017

RECHTSPRAAK

Dochter is mantelzorger van moeder. Gehuwde staat van dochter staat aan partnervrijstelling in nalatenschap moeder in de weg. Cassatieberoep ongegrond.

Moeder overlijdt in 2013 en laat haar gehuwde dochter als enig erfgenaam achter. Dochter heeft moeder mantelzorg verleend (art. 19a Wmo, tekst 2013). In geschil is of de gehuwde staat van de dochter in de weg staat aan toepassing van de partnervrijstelling in artikel 1a SW 1956 jo. artikel 32 lid 1 onder a SW 1956 en zo ja, of het niet verlenen van de vrijstelling in strijd is met Europees recht (art. 1 EP EVRM, recht op vrij genot van eigendom).

Volgens het hof kan dochter, door haar huwelijk, geen partner zijn van haar moeder in de zin van artikel 5a lid 1 aanhef en onder a AWR. Deze regel doorstaat volgens het hof (ECLI:NL:GHARL:2016:1694) de toetsing aan artikel 1 EP EVRM (anders in een vergelijkbare casus: Rb. Zeeland-West-Brabant 2 juli 2015, ECLI:NL:RBZWB:2015:4443).

De wetgever heeft de inwonende mantelzorger die is gehuwd met een ander dan degene aan wie zij mantelzorg verleent, niet in aanmerking gebracht voor de partnervrijstelling om een te ruim gebruik van de hoge vrijstelling buiten het geval waarin sprake is van een wederkerige zorgverplichting, te voorkomen. Ook is beoogd te voorkomen dat een ongelijke behandeling ontstaat tussen mantelzorgers die inwonend zijn en zij die uitwonend zijn. Voorts brengen uitvoeringsaspecten, gebrek aan controlemogelijkheden en voorkoming van misbruik mee dat het begrip mantelzorg moeilijk kan worden afgebakend. Ook op individueel niveau is volgens het hof in dit geval geen sprake van een buitensporige last (art. 1 EP EVRM). De erfbelasting beloopt 8,7% van de belaste verkrijging en kan uit de nalatenschap worden voldaan.

De Hoge Raad verklaart het cassatieberoep tegen het oordeel van het hof ongegrond (art. 81 Wet RO).

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 24-11-2017

ECLI: ECLI:NL:HR:2017:2982

Zaaknummer: 16/02016

Rechters: M.A. Fierstra, Th. Groeneveld en J. Wortel

Wetsartikelen: 1 EP EVRM, 1a SW 1956, 19a Wmo, 32 SW 1956 en 5a AWR

RECHTSPRAAK

Partnervrijstelling vereist mantelzorgcompliment in kalenderjaar voorafgaand aan overlijden. Gelijkheidsbeginsel niet geschonden. Cassatieberoep ongegrond.

Moeder overlijdt in 2013. Aan haar inwonende zoon is voor datzelfde jaar voor het eerst een mantelzorgcompliment verleend (art. 19a WMO). Hij doet voor de erfbelasting beroep op de partnervrijstelling (art. 1a SW 1956 jo. art. 32 lid 1 ten vierde onder a SW 1956).

Het hof volgt de rechtbank (vonnis niet gepubliceerd) in het oordeel dat de partnervrijstelling niet toepasbaar is, omdat de zoon geen mantelzorgcompliment heeft ontvangen voor het kalenderjaar voorafgaande aan het overlijden, zoals artikel 32 lid 1 ten vierde onder a SW 1956 vereist.

De zoon beroept zich – met toepassing van het gelijkheidsbeginsel – tevergeefs op het goedkeurende beleid voor overlijdens in 2010 en 2011 (besluit van 28 mei 2013, nr. BLKB2013/909M), toen de informatievoorziening over het mantelzorgcompliment nog gebrekkig was. De zoon had echter tijdig op de hoogte kunnen zijn van de regeling.

Het onderscheid dat de wetgever maakt tussen zorg verleend in het jaar van overlijden en in het jaar daarvoor, is volgens het hof ook niet in strijd met het gelijkheidsbeginsel (art. 14 EVRM en art. 26 IVBPR). De rechtvaardiging is gelegen in de objectiviteit, uitvoerbaarheid en controleerbaarheid van de regeling. Voorts mag van personen die voor zorg in het kalenderjaar voorafgaand aan het overlijden een mantelzorgcompliment hebben genoten, worden aangenomen dat zij langdurig voor de overledene hebben gezorgd terwijl extramurale zorg geïndiceerd was. Dit is een objectieve en redelijke rechtvaardiging voor het onderscheid, aldus het hof (ECLI:NL:GHDHA:2016:1215).

De Hoge Raad verklaart het cassatieberoep tegen het oordeel dan het hof ongegrond (art. 81 Wet RO).

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 24-11-2017

ECLI: ECLI:NL:HR:2017:2987

Zaaknummer: 16/02704

Rechters: M.A. Fierstra, Th. Groeneveld en J. Wortel

Wetsartikelen: 14 EVRM, 19a WMO, 1a SW 1956, 26 IVBPR en 32 SW 1956

RECHTSPRAAK

Bedrijfsopvolgingsfaciliteit niet van toepassing, want aanmerkelijk belang toegedeeld aan andere erfgenaam.

Moeder overlijdt in 2009. Zij laat vader en twee kinderen als enige erfgenamen achter.

Tot de nalatenschap behoren aanmerkelijk belang-aandelen in een bv. Bij de verdeling van de nalatenschap worden alle aandelen aan vader toegedeeld, waartegenover de kinderen een vordering in geld op hem krijgen.

Een kind stelt dat de bedrijfsopvolgingsfaciliteit (BOF) in de Successiewet 1956 (art. 35b SW 1956 e.v.) op haar verkrijging van toepassing is. Het hof wijst dit af, omdat het kind bij de verdeling geen aandelen heeft verkregen.

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 15-11-2017

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2017:3354

Zaaknummer: BK-17/00493

Rechters: Th.P.M. Chr Zandhuis, E.M. Vrouwenvelder en H.J. van Leijenhorst

Wetsartikelen: 35b SW 1956

RECHTSPRAAK

Bedrijfsopvolgingsfaciliteit. Liquide middelen en ondernemingsvermogen.

Tot erflaatsters nalatenschap behoren aandelen in een bv, waarvoor erflaatsters echtgenoot E beroep doet op de bedrijfsopvolgingsfaciliteit voor de erfbelasting (BOF). De kernactiviteit van de onderneming die (middellijk) via de bv wordt gedreven, bestaat uit de verhuur van stoomketels.

De aanwezige liquide middelen worden aangehouden om de afbouw van een (stoom)schip te financieren. De vraag is of de liquide middelen tot het ondernemingsvermogen mogen worden gerekend. Daartoe is relevant of het schip tot het ondernemingsvermogen behoort.

De inspecteur spreekt van 'hobbymatige overwegingen' bij de bouw van het schip, die de kernactiviteit van de onderneming niet raken. Volgens echtgenoot E is vermogensetikettering niet aan de orde, maar moet de bv geacht worden met haar gehele vermogen een onderneming te drijven (vergelijk art. 2 lid 5 Wet Vpb) en heeft de inspecteur de doelmatigheid van bedrijfsuitgaven niet te beoordelen.

Volgens de rechtbank (ECLI:NL:RBDHA:2017:3400) had E niet aannemelijk gemaakt dat met deze exploitatie winst werd beoogd en redelijkerwijs kon worden verwacht. De rechtbank rekende het schip niet tot het ondernemingsvermogen en de daarvoor bestemde liquide middelen daarom ook niet.

Het hof vernietigt de uitspraak van de rechtbank.

Volgens vaste jurisprudentie van de Hoge Raad is het al dan niet behoren van een vermogensbestanddeel (activum of passivum) tot het ondernemings- of privévermogen in het algemeen afhankelijk van de wil van de belastingplichtige, zoals deze in zijn boekhouding of anderszins tot uitdrukking komt, en is de belastingplichtige daarbij vrij, echter binnen de grenzen van de redelijkheid. In geval van 'keuzevermogen' (dus niet bij 'verplicht' ondernemings- of privévermogen) is de wil van de belastingplichtige doorslaggevend voor de etikettering. De toetsing aan de redelijkheid brengt volgens vaste jurisprudentie mee dat geen vrije keuze bestaat ingeval het activum uitsluitend of nagenoeg uitsluitend voor de

onderneming wordt gebruikt.

In dit geval heeft E volgens het hof aannemelijk te maken dat de bv op overlijdensdatum de bedoeling had het toen in aanbouw zijnde schip voor ondernemingsdoeleinden te gebruiken en werden de liquide middelen aangehouden en daarna tevens aangewend voor de afbouw van het casco en ingebruikstelling.

De Inspecteur miskent volgens het hof dat de verhouding tussen de investering en het nut van een vermogensbestanddeel voor de onderneming niet bepalend is voor de kwalificatie van een vermogensbestanddeel als ondernemings- dan wel privévermogen. Deze is wel van belang bij de beoordeling van de vraag of met de investering verbonden kosten een zakelijk of privé karakter hebben (zie o.m. HR 9 maart 1983, nr. 21 163, ECLI:NL:HR:1983:AW8960, BNB 1983/202 en HR 8 maart 2002, nr. 36 292, ECLI:NL:HR:2001:BI7871, BNB 2001/210).

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 15-11-2017

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2017:3353

Zaaknummer: BK-17/00428

Rechters: Th.P.M. Chr Zandhuis, E.M. Vrouwenvelder en G.J. van Leijenhorst

Wetsartikelen: 2 Wet Vpb en 35b SW 1956

RECHTSPRAAK

Gerechtelijke vaststelling ouderschap, mede op basis van aanwijzingen in testament.

Man en vrouw zijn als partners geregistreerd geweest. De man overlijdt na de vrouw. In zijn testament uit 2008 maakt hij kenbaar dat hij de biologische vader is van drie kinderen die hij met de vrouw heeft gekregen en adviseert hij hun na zijn overlijden zo nodig een gerechtelijke vaderschapsactie in te stellen, onder meer om in een gunstiger successietarief te vallen. De man heeft voor zijn overlijden een van de kinderen erkend.

Na zijn overlijden wijst de rechtbank de vaststelling van het ouderschap ten aanzien van de andere twee kinderen af (art. 1:207 BW). Het hof stelt het ouderschap van erflater wel vast. Zulks op basis van DNA-onderzoek waaruit volgt dat de twee kinderen hoogstwaarschijnlijk dezelfde biologische vader en moeder hebben als het erkende kind en mede gelet op onder andere het testament van de man.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 14-11-2017

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2017:10095

Zaaknummer: 200.218.872/01

Rechters: M.P. den Hollander, W.P.M. ter Berg en C. Koopman

Wetsartikelen: 1:207 BW

RECHTSPRAAK

Procesrecht. Executeur niet-ontvankelijk in verzoek om veroordeling voormalige bewindvoerder tot schadevergoeding.

De executeur van een nalatenschap verzoekt om veroordeling van erflaters voormalige meerderjarigenbewindvoerder tot schadevergoeding aan de nalatenschap. Het gaat onder meer om een ingrijpende verbouwing van erflaters woning – bewoond door familieleden van de bewindvoerder – die de bewindvoerder ten laste van erflater heeft gebracht.

Volgens het hof is de executeur niet-ontvankelijk in zijn verzoek. De executeur kan niet op de voet van artikel 1:362 BW (jo. art. 1:445 lid 5 BW) verzoeken om de voormalige bewindvoerder tot schadevergoeding te veroordelen. De executeur kan niet op een lijn gesteld worden met de in artikel 1:362 BW bedoelde andere bewindvoerder. Artikel 1:362 BW strekt ertoe de belangen van de rechthebbende te beschermen. Door het overlijden van de rechthebbende is er geen sprake meer van een rechtens te beschermen belang in deze zin.

De executeur voert het beheer over de nalatenschap (art. 4:144 BW). Voor zover de executeur of erfgenaam meent dat door de handelwijze van de voormalige bewindvoerder de erfgenaam in zijn eigen vermogensrechtelijke belangen is geschaad en de voormalige bewindvoerder aansprakelijk is voor de geleden schade, dient de weg van de dagvaardingsprocedure te worden gevolgd (Aanbevelingen meerderjarigenbewind, vastgesteld door het LOVCK op 10 april 2017, aanbeveling B15).

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 08-11-2017

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2017:3289

Zaaknummer: 200.206.463/01

Rechters: C.M. Warnaar, J.A. van Kempen en A.S. Mertens-de Jong

Wetsartikelen: 1:445 BW, 1:362 BW en 4:144 BW